

Warszawa, 26.12.2025

Prof. dr hab. Ewa Iżykowska Lipińska
dziedzina: Sztuki Muzyczne, dyscyplina artystyczna: Wokalistyka.
UMFC w Warszawie
Wydział wokalny - aktorski

**Recenzja Pracy Doktorskiej
Mgr Justyny Gęsickiej**

Zlecniodawca recenzji :

Rada Dziedziny Sztuki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, pismo z dnia 28.10.2025 r.

Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 20.07.2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023, poz.742 z późn. zm).

Dotyczy:

Uchwały Rady Dziedziny Sztuki w sprawie:

- przyjęcia tematu i koncepcji pracy doktorskiej mgr Justyny Gęsickiej
- wszczęcia przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka i wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta .

Do nadesłanego mi pisma sygnowanego datą 28.10.2025 roku informującego o wyznaczeniu mojej osoby jako recenzenta pracy doktorskiej Pani mgr Justyny Gęsickiej p.t. *Analiza wybranych arii z oper Gioacchino Rossiniego w kontekście praktyki wykonawczej i interpretacyjnej*, zostało dołączone dzieło artystyczne w formie zapisu CD i opis dzieła artystycznego jako praca doktorska.

Ocena pracy doktorskiej.

Praca doktorska pani mgr Justyny Gęsickiej zatytułowana *Analiza wybranych arii z oper Gioacchino Rossiniego w kontekście praktyki wykonawczej i interpretacyjnej*, składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym CD, oraz jego opisu w postaci dysertacji.

Na płytę CD składa się dzieło w postaci zarejestrowanych 7 arii z oper Gioacchina Rossiniego w wykonaniu mgr Justyny Gęsickiej, oraz pianisty mgr Michała Kuzimskiego. Nagranie zostało zrealizowane w Sali Koncertowej Collegium Copernicanum Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Reżyserem dźwięku, autorem montażu oraz masteringu jest Jacek Domachowski.

Opracowanie graficzne płyty wykonała Joanna Kaczmarek.

Dzieło artystyczne przedstawione do oceny składa się z następujących arii z oper Gioacchina Rossiniego:

1. Cruda sorte, aria Izabeli z I aktu opery *L'Italiana in Algeri*
2. Una voce poco fa, aria Rozyny z I aktu opery *Il barbiere di Siviglia*
3. Assisa a' pie d'un Salice, aria Desdemony z III aktu opery *Otello*
4. Nacqui all'affanno /Non piu mesta, aria Angeliny z II aktu opery *La Cenerentola*
5. Tanti affetti in tal momento, aria Eleny z II aktu opery *La donna dell lago*
6. Giusto ciel, in tal periglio, aria Anny z I aktu opery *Maometto II*
7. Bell raggio lusinghier, aria Semiramidy z I aktu opery *Semiramida*

Pisemną część doktoratu, stanowi opis dzieła w postaci rozprawy doktorskiej zatytułowanej *Analiza wybranych arii z oper Gioacchino Rossiniego w kontekście praktyki wykonawczej i interpretacyjnej*. Promotorem całości dzieła, oraz jego opisu jest prof. dr hab. Małgorzata Grela.

Przechodząc do oceny dzieła artystycznego, naturalnie rozpoczęłam od wysłuchania pięknie wydanej płyty CD, z siedmioma ariami operowymi z oper Gioacchino Rossiniego.

Sam już wybór zarówno tematu rozprawy doktorskiej jak i przedstawionych do oceny arii wzbudził moje zaciekawienie jak i podziw. Repertuar rossiniowski wokalny należy do najtrudniejszych w praktyce wykonawczej, do tego istnieje olbrzymia ilość wzorców, do których mamy dostęp za pomocą zarówno płyt, nawet jeszcze winylowych, jak i CD, jak i oczywiście linków do spektakli, czy w końcu nagrań na kanale You Tube. Tak więc skala porównawcza jest olbrzymia i w tym kontekście decyzja zmierzenia się z wielkimi wykonawczyniami tego repertuaru, jest w istocie odważna.

Z tym większym zaciekawieniem zaczęłam wsłuchiwać się w nagrane utwory. Oczywiście dodatkowy aspekt - czyli nagranie wspomnianych arii z fortepianem, pomimo znakomitego wykonania pianisty Michała Kuzimskiego, nie ułatwiło doktorantce zadania, gdyż w tym układzie głos staje się jeszcze bardziej „obnażony”, słysząc wszystkie niuanse, a także ewentualne niedociągnięcia.

Tymczasem artystka wykonała wspomnianych siedem arii z towarzyszeniem fortepianu, co nie pomniejszyło wielkiej wartości dostarczonego nam dzieła.

Już od pierwszych dźwięków arii Izabeli z opery *L'Italiana in Algeri* jawi się nam piękny barwowo głos, o przestrzennej barwie, szerokim, bogatym wolumenie, dużej miękkości i elastyczności prowadzenia frazy, wspaniałym legato i niezwyklej elegancji. Do pozytywów wykonania zaliczyć należy niezwykle pietyzm w wykonaniu materiału muzycznego, wierność tekstowi, selektywność koloratur, budowanie frazy poprzez legato i sukcesywnie rosnąca lub malejąca dynamika, bardzo świadoma architektura formy dzieła, ale i aktorskie spojrzenie na poszczególne frazy, jak i nawet wyrazy, traktujące słowo, jako punkt wyjścia do budowania środków ekspresji i wspomnianej formy.

Muszę dodać, iż doktorantka zaskoczyła mnie swoim wykonaniem, jego porządkiem i rzec by można - perfekcją. Te aspekty dzieła omawiane są w dysertacji, bardzo dokładnie przez doktorantkę, która krok po kroku precyzyjnie wyjaśnia istotę poszczególnych aspektów wykonawczych jak i przyczynę takiego a nie innego wykonania.

Ewidentna świadomość wykonawcza emanująca z części pisemnej doktoratu zasługuje na uznanie i czyni pracę ewidentnie badawczą, łącząc aspekt badawczy z wykonawczym, ale i głęboko analitycznym.

W tym wykonaniu nie ma miejsca na przypadek. Jest wielka świadomość, poparta badaniami porównawczymi, dogłębną analizą - jak i nazwana i udokumentowana propozycja artystyczna własna w postaci zdobień, czy kadencji. Artystka w bardzo interesujący sposób, analizuje różne wykonania znanych wielkich heroin rossiniowskich jak Ewa Podleś, Cecilia Bartoli, Joice di Donato, Teresa Berganza, Maria Callas, czy Federica von Stade / tutaj uwzględniłabym również dawną włoską divę rossiniowską Lucię Valentini Terrani/. To bardzo cenne, wartościowe badania, szczególnie dla młodych ludzi poszukujących wzorców wykonawczych. Doktorantka zderza rzeczony przykłady z własną propozycją artystyczną, nazywając ją, opisując i tłumacząc taką a nie inną drogę artystyczną którą obrała w swojej pracy.

Taka analiza stanowi bardzo cenny materiał poznawczy, a jednocześnie wzorzec działania artysty w kontekście poszukiwania własnej drogi interpretacyjnej. W tym celu doktorantka powołując się na samego Rossiniego podaje reguły dotyczące zdobienia utworów Rossiniego, w tym kontekście również wyrażając swoje stanowisko artystyczne w tej sprawie.

Zachwyciły mnie wypowiedzi i wykonania artystki dotyczące zdobienia, gdzie wręcz doktorantka kieruje się zaufaniem do kompozytora, nie popisując się nadmiernym zdobieniem, jak i dostosowując zdobienie czy kadencje do własnych możliwości wokalnych, nie starając się kopiować wersji proponowanych przez inne śpiewaczki, a niejednokrotnie wręcz budując własną drogę interpretacyjną.

Płytę rozpoczyna aria Izabeli z opery *L'Italiana in Algeri*, „Cruda sorte”. Doktorantka rozpoczęła tę arię pięknym kolorem głosu, ale jednocześnie wyważoną interpretacją, która nie jest ani zbyt dramatyczna ani zbyt liryczna. Jak już wcześniej wspomniałam, z tej interpretacji emanuje spokój i duża klasa. Bardzo prawidłowe wejście w rejestr piersiowy na dźwięku *c1*, a następnie piękna selektywna koloratura cechując początek utworu. Tutaj jedynie wolałabym wykonanie tej frazy bez oddechu po „dia” przed „mia fe”, gdyż nawet gramatycznie nie powinien tutaj znaleźć się oddech.

W dalszym ciągu artystka zachwyca piękną własną kadencją na słowach „ch'io provo in me”, kadencja w wydaniu doktorantki jest skierowana ku górze, co jest właściwe w tej kategorii głosu jakim włada doktorantka, a więc mezzosopranu lirycznego. Dalsza część arii już przebiega bez większych zmian z wyjątkiem appoggiatur. Tę część kończy również skierowana ku górze rozległa i indywidualna kadencja. W drugiej części, cabalettcie natomiast doktorantka zachwyca selektywnością, dobrą dykcją, precyzyjną artykulacją, bardzo pewną i czytelną realizacją przednutek krótkich. W finale arii artystka skreśla parę taktów - co jest dopuszczalne - celem brawurowego wykonania zakończenia arii na dźwięku *f2*.

Kolejną zarejestrowaną arią na płycie jest aria Rozyny „Una voc poco fa” z *Cyrulika Sewilskiego*.

Już w pierwszej części arii doktorantka pokazuje indywidualność, wykonując własne autorskie zdobienia, ornamentacje, a szczególnie kadencje na wyrazach „si Lindoro mio”, a następnie na wyrazie „lo giurai”. Doktorantka eksponuje łatwość wysokiego rejestru swojego

głosu, stosując w ten sposób zabieg jakby brawury wykonawczej, bardzo stosownej w tym utworze,

W drugiej części następują drobne ornamentacje które narastają budując kadencje znów rozwijające się w górę /mi fo guidar/, po czym doktorantka miesza tradycję wykonawczą sopranową niektórych zdobień, z własną propozycją, co daje znakomity efekt wykonawczy. Głos artystki bardzo korzystnie eksponuje się w wysokim rejestrze, zachwyca również lekkość, selektywność, i znakomite zwiewne i precyzyjne staccato. Arię kończy kadencja do dźwięku *h2*, ale wcześniej, niepotrzebny jest oddech przed wyrazem „giocar”, który trochę niszczy końcową koloraturową frazę. Nie mniej jednak finał arii oraz ostatni dźwięk *h2*, są bardzo dobre, zasługuje na wielkie uznanie, emanuje lekkością, brawurą ale i elegancją, między innymi z uwagi na wyważoną ilość zdobień i umiarkowane kadencje.

Trzecim utworem umieszczonym na płycie CD jest „Canzone dell salice”, czyli aria Desdemonu z opery *Otello*, G. Rossiniego. Wirtuozowsko z uwzględnieniem rubat i niezwyklej kantyleny w oktawach zrealizowany przez pianistę wprowadza w nastrój tej jakże melancholijnej arii. Artystka podejmuje i kontynuuje wykreowany klimat, prowadząc temat wspnianym legatem, z jednocześnie miękko i elegancko wtopioną ornamentacją, zapisaną przez kompozytora. W powtórce tematu doktorantka podejmuje się zbudowania subtelnej i wpasowanej w aurę utworu ornamentacji.

Kolejnej powtórce tematu po przedzielającym części burzliwym recitativie, doktorantka ujmuje pięknym marcato na frazie „stanca al findi”, a także w taktach począwszy od 230, mamy wyrafinowane staccato, a następnie łukowane grupy dwóch ósemek, jak i znakomicie zrealizowane pauzy przedzielające wyrazy, jak westchnienie, czy płacz.

Artystka postanowiła połączyć tę scenę z następną Preghierą w jeden utwór, wzorując się wykonaniem Joice di Donato, co uważam za udany zabieg budujący dłuższą i przemyślaną scenę i narrację.

Kolejną arią jest aria Isabeli z opery *La Cenerentola* Gioachino Rossiniego.

I znów doktorantka proponuje własne, rozbudowane w górę kadencje, ukazujące imponującą rozległą skalę głosu. W początkowej części arii doktorantka realizuje kadencje i zdobienia mezzosopranowe, aby następnie przejść do własnych propozycji, jak na wyrazie „come”, i znów zaprezentować bardzo rozbudowane w skali kadencję sięgającą dźwięku *h2*, oraz w dolnym rejestrze *a*, pierwszą część artystka kończy spokojnymi triolami w dolnym rejestrze, zgodnymi z tekstem, a następnie uspokajającym wypowiedź artystyczną - eleganckim zbudowanym na fermacie - trylem.

Część allegro utrzymana jest jednakowoż również w spokojnym tempie, które pozwala na bardzo precyzyjne wyśpiewanie koloratur /w tym ornamentacji kadencyjnej sięgającej *cis3*, a jednocześnie daje poczucie panowania nad techniką, frazą i wypowiedzią artystyczną.

Aria Eleny z opery *La donna del lago*, która jest kolejnym dziełem na płycie zdaje się być napisana dla doktorantki przez kompozytora. Zarówno barwa głosu, jak i mieniąca się fraza, ozdobiona koloraturą wtapiająca się w temat, bardzo spokojnie rozłożone triole, dają wrażenie wykonania bez wysiłku, wręcz dla przyjemności. Ten spokojny rzec by można zrelaksowany sposób podania pierwszej części arii, znakomicie kontrastuje z cabalettą, w której artystka popisuje się wyjątkowo rozległymi i rozbudowanymi kadencjami i ornamentacjami przekraczającymi dwie oktawy. Ta wymagająca aria wykonana została

brawurowo, ale jednocześnie klimatycznie, melancholijnie przez doktorantkę, ukazując jej rozległe możliwości wokalne, ale jednocześnie pietyzm w realizowaniu zapisanego tekstu.

Aria „Giusto ciel’’, z *Mahometa II* G. Rossiniego, należy do jednej z najpiękniejszych arii kompozytora, a trudność jej wykonania polega na tym, iż nie porwiemy publiczności brawurowymi koloraturami, lecz liryzmem i umiejętnością prowadzenia legata, jak i wschodzących fraz - miękko piano - na wysokich dźwiękach. Justyna Gęsicka to potrafi, zaskakując sprawnością techniczną dotyczącą tego elementu techniki wokalne. Aria została wykonana wzorowo.

Ostatni utwór to aria z opery *Semiramida* G. Rossiniego, „Bell raggio lusinghier”.

W pierwszej części na słowie „verra’’, doktorantka przedstawia brawurową własną kadencję. W drugiej części - cabaletcie, jak zwykle doktorantka ukazuje pierwszy temat bez ornamentacji, następnie w powtórzeniu również nie figuruje arii, co tłumaczy w rozprawie pisemnej, iż aria jest na tyle mocno już sfigurowana przez kompozytora, że nie ma sensu jeszcze dodatkowo jej figurować. Z czym się definitywnie zgadzam.

Podsumowując dzieło artystyczne stwierdzam iż jest ono bardzo wysokiej jakości recitalem świadomej, niezwykle sprawnej śpiewaczki, realizującej wyjątkowo trudny repertuar rossiniowski z należytą precyzją, ale i wiedzą dotyczącą na przykład zasad ornamentacji. Zdarzające się czasami dźwięki atakowane od dołu, nie psują wrażenia estetycznego gdyż trochę przypominają włoską manierę, toteż nie uznaję tego jako błąd lecz jako cechę osobniczą, aczkolwiek w kontekście dzisiejszej estetyki należy uważać na takie zjawisko i ograniczyć ilość tego typu zabiegów interpretacyjnych. Znakomite wykonanie pianisty dopełnia tego obrazu tworząc spójne, wysokiej jakości artystyczne dzieło, zasługujące na najwyższą ocenę .

Opisowa część dzieła zatytułowana *Analiza wybranych arii z oper Gioacchino Rossiniego w kontekście praktyki wykonawczej i interpretacyjnej*, rozpoczyna się wstępem, następnie składa się z trzech dużych rozdziałów arabskich, pierwszy rozdział ma dwa podrozdziały, drugi trzy podrozdziały, w tym podrozdział 2 ma dwa pod-podrozdziały, następnie rozdział trzeci ma siedem podrozdziałów. Pracę kończy Podsumowanie i Bibliografia.

We wstępie doktorantka przedstawia główne tezy swojej pracy jakimi jest omówienie aktualnej praktyki wykonawczej wybranych arii z oper Gioacchino Rossiniego w samodzielnej wypowiedzi artystycznej, a także wskazanie problematyki wykonawczej i interpretacyjnej.

Doktorantka stawia następujące pytanie badawcze: *Czy obecna praktyka wykonawcza różni się od tradycji wykonawczych kształtujących się na przestrzeni lat.*

Na przestrzeni całej pracy doktorantka prowadzi rozważania odpowiadając na pytania przedstawione we wstępie i rozwiązując w ten sposób przedstawione tezy badawcze.

Rozdział pierwszy dysertacji przedstawia sylwetkę kompozytora, w kontekście jego życia i twórczości, ze szczególnym uwzględnieniem opery komicznej.

Rozdział drugi zajmuje się charakterystyką, oraz interpretacją arii operowych mezzosopranowo-sopranowych i kontraltowych G. Rossiniego, z uwzględnieniem problematyki wykonawczej i zdobnictwa.

Rozdział trzeci jest właściwym opisem dzieła artystycznego i przedstawia analizę nagranych arii w kontekście problematyki wykonawczej. Jak już wspomniałam wcześniej artystka bardzo dokładnie przedstawia analizę utworów od strony wykonawczej, badając dostępne nagrania, analizując w nich szczególnie ornamentację, przedstawiając własne propozycje, i tłumacząc takie a nie inne decyzje artystyczne. Wspomniana analiza wykonawcza rozdziału trzeciego jest niezwykle wnikliwa, szczegółowa i stanowi bardzo wartościowy materiał dla młodych śpiewaczek chcących zmierzyć się z wykonaniem partii i arii rossiniowskich.

Bibliografię stanowią 22 pozycje wielojęzyczne, polskie, ale i włoskie, angielskie i amerykańskie. Bibliografia ustawiona jest prawidłowo, alfabetycznie. Na uznanie zasługuje odwołanie się do takich pozycji jak M. Brystygier *Związki muzyki ze słowem*, PWM, Warszawa 1986, czy Cormier Brigitte, *Ewa Podleś - Contralto assoluto, Podleś E. O Kontralcie*, Kraków 2013. Wspomniane pozycje bibliograficzne przypominają czytelnikowi o ważnych postaciach dla kultury polskiej.

Doktorantka zamieszcza również spis materiałów nutowych w liczbie 7, jak i Notegrafie, w liczbie 16 pozycji, następnie spis nagrań - linki, w ilości 27, spis tabel w liczbie 2, oraz spis ilustracji w liczbie 52.

Do dzieła w postaci dysertacji, dołączony jest osobno aneks nutowy zawierający nuty nagranych na płycie CD arii.

W pracy znajdują się drobne uchybienia stylistyczne jak na przykład str. 4 „W związku z wieloma wykonaniami różnych śpiewaczek w utworach przez lata wytworzyły się frazy muzyczne, które są zwyczajowo poddawane zmianom”. Rozumiem że przez lata frazy muzyczne ulegały przekształceniom i wręcz w ten sposób stały się tradycją wykonawczą. Na stronie 9 w zdaniu „Jego ostatnia farsa komiczna - Signor Bruschino”- zabrakło rodzajnika „IL”. Na stronie 16 mamy „Po premierze Bianki i Faliera Rossini miał chwile farni ente.... Po włosku mówimy far niente /nic nierobienie/.

Na stronie 18 jest problem logiczny zdania „Cała opera trwała prawie trzy i pół godziny, w porównaniu do innych dzieł kompozytora (nie licząc wspomnianej Matilde di Shalbran)”. Zdanie nie jest dokończone, bądź logicznie niestosowne.

Na stronie 34 autorka podaje zestawienie skali głosów według Manuela Garcii, podając skalę kontraltu d-fis2, tymczasem na stronie poprzedniej przedstawiającą skalę głosów według Garcii, autorka zakreśliła skalę, sopranu, mezzosopranu oraz Contraltino - od d-fis3. Dodać należy iż pojęcie contraltino nie oznacza kontraltu lecz wysoki tenor, wręcz tenor altowy, a więc podana zakreślona skala jest skalą tenorową! Od strony czysto edycyjnej praca nie wzbudza zastrzeżeń, jest napisana poprawnie, wręcz bardzo dobrze z zachowaniem zasad pisania prac dyplomowych. Brakuje jedynie tłumaczenia angielskiego pracy.

Konkluzja

Z wielkim zaciekawieniem podjęłam się recenzji doktoratu mgr Justyny Gęsickej. Temat wykonawstwa i interpretacji arii rossiniowskich od lat leży w polu mojego zainteresowania, gdyż sama jako artystka miała okazję wykonywać omawiany repertuar, a w tym opery i oratoria takie jak *Torvaldo e Dorlisca*, *Il Signor Bruschino* /z nagraniem dla

Radio Swiss Romande/, oraz *La petite messe solenne*. Fascynuje mnie temat zarówno kategorii głosów żeńskich wykonujących wspomniany repertuar, jak i temat zdobienia i kadencji. Wsłuchując się w zaprezentowane dzieło, jak i zaznajamiając z jego częścią

opisową, muszę przyznać iż jestem w pełni usatysfakcjonowana. Doktorantka zaprezentowała znakomitą technikę, piękny głos, wielką swobodę, jak i kulturę wykonawczą, ale także wielką pogłębioną wiedzę dotyczącą ornamentacji w muzyce Gioacchino Rossiniego. Przedstawiona dysertacja oraz nagrane dzieło stanowi wielką wartość zarówno estetyczną, artystyczną, jak i poznawczą i naukową, ale także edukacyjną. Doktorantka poprzez swoje dzieło wykazuje własną znakomitą sprawność artystyczną jak i ukazuje przyszłym wykonawczyniom partii rossiniowskich metody techniczne realizacji wokalnych utworów mistrza.

Dysertacja doktorska natomiast, wzbogaca tę artystyczną prezentację dokładnym i bardzo profesjonalnym opisem technicznych zagadnień.

Artystce towarzyszy znakomity pianista, który uzupełnia niewątpliwie i tak wysoki poziom zaprezentowanego recitalu dodatkowo znakomicie kreując nastrój .

Istotną wartością opisowej części dzieła, jest esencjonalne przedstawienie technicznych aspektów pracy nad przygotowaniem nagrania dzieła artystycznego, precyzyjne omówienie zagadnień wykonawczych zarówno technicznych jak i artystycznych, oraz zestawienie własnego poglądu na wykonanie z realizacją omawianych dzieł przez światowej sławy śpiewaczki rossiniowskie.

Cieszę się, iż polska scena i pedagogika zyskuje nową znakomitą odtwórczynię jakże trudnych ról rossiniowskich.

Praca mgr Justyny Gęsickiej jest więc doktoratem znakomitym, zasługującym na najwyższą ocenę, spełniającą wymagania art. 13 ustęp 1 ustawy z dnia 14.03.2003 r.

Stawiam wniosek o przyjęcie pracy doktorskiej.

Pracę doktorską mgr Justyny Gęsickiej przyjmuję, mimo drobnych uwag, bez zastrzeżeń.

Prof. dr hab. Ewa Iżykowska Lipińska

.

